

ПИТАННЯ ПІДТРИМКИ ПРИЙНЯТТЯ УРАВЛІСЬКИХ РІШЕНЬ

Михайловська Ю.В., PhD,
Національний університет цивільного захисту України

Найважливішою функцією управління єдиною державною системою цивільного захисту (далі – ЄДСЦЗ) є планування її діяльності. Неабияку роль відіграє планування при вирішенні завдань захисту населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій шляхом запобігання таким ситуаціям, ліквідації їх наслідків і надання допомоги постраждалим у мирний час та в особливий період [2].

Головна мета управління - це завчасне реагування на загрозу виникнення надзвичайної ситуації на основі даних моніторингу, експертиз, досліджень та прогнозів щодо можливого перебігу подій, а також забезпечення ефективного використання сил і засобів різного призначення, внаслідок чого роботи в зонах надзвичайних ситуацій мають бути виконані в повному об'ємі, в найкоротші терміни, з мінімальними втратами населення і матеріальних засобів [3].

За даними статистичних досліджень, надзвичайні ситуації (далі – НС), пов'язані з вибухами боєприпасів, складають досить значну частку тяжких НС техногенного характеру, які завжди супроводжуються травмуванням та загибеллю людей, руйнуванням об'єктів інфраструктури та багатомільйонними збитками [4].

В роботі [5] визначається, що за територіальним поширенням та обсягами технічних і матеріальних ресурсів з реагування на НС, кількістю загиблих або постраждалих та розмірами збитків НС внаслідок вибухів боєприпасів, як правило, мають регіональний рівень. Просторовий характер таких НС, наявність великої кількості населення в ураженій зоні, динаміка розвитку НС, жорсткі обмеження матеріальних резервів – ці та інші фактори обумовлюють важливість розгляду проблеми завчасного реагування на НС із застосуванням формальних підходів: моделей та методів, що уможливають визначення оптимального регламенту проведення оперативно-рятувальних операцій і підвищення ефективності управлінських рішень.

На підставі вищевикладеного та з метою завчасного реагування на загрозу виникнення надзвичайної ситуації або пом'якшення її можливих наслідків; а також зменшення можливих наслідків від ймовірної НС внаслідок вибухів боєприпасів відповідно до Звіту [1] Державна служба з надзвичайних ситуацій України (далі – ДСНС) у 2021 році продовжила виконання завдань з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій і пожеж, проведення відновлювальних робіт та гуманітарного розмінування в районі проведення операції Об'єднаних сил. Піротехнічними підрозділами ДСНС було забезпечено оперативне реагування на всі випадки виявлення населенням вибухонебезпечних предметів та виконання планових робіт з гуманітарного розмінування території України. Всього було здійснено 12 тис. 909 виїздів, виявлено, вилучено та знешкоджене 89 тис. 614 вибухонебезпечних предметів (далі – ВВП), із них 1 тис. 345 авіаційних бомб, обстежено та розміновано територію загальною площею 4 тис. 552 га та 173,6 га акваторії водних об'єктів, у тому числі під час гуманітарного розмінування територій Донецької та Луганської областей виявлено та знешкоджене 37 тис. 796 ВВП, обстежено та розміновано 1 тис. 833 га території та 14,24 га акваторії водних об'єктів.

Також, упродовж 2021 року було забезпечено реалізацію заходів щодо співробітництва у сфері протимінної діяльності з міжнародними організаціями, зокрема: Офісом Координатора проектів ОБСЄ в Україні, Міжнародним Комітетом Червоного Хреста в Україні, НАТО, Програмою розвитку Організації Об'єднаних Націй, Женевським міжнародним центром гуманітарного розмінування, Данською радою у справах біженців, Представництвом «ХАЛО ТРАСТ» в Україні та Шведським центром протимінної діяльності (SWEDEC). У рамках реалізації спільного проекту ДСНС та Данської ради у справах біженців «Підготовка та залучення до виконання робіт з гуманітарного розмінування піротехнічних підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій – Фаза 2» на території Северодонецького району Луганської області очищено 112 тис. 737 кв. м території, виявлено та знешкоджено 716 ВНП [1].

Таким чином, до загальних принципів планування діяльності ЄДСЦЗ можна віднести: цільову направленість; системність; безперервність; збалансованість; оптимальність використання ресурсів; адекватність рівня загрози та заходів реагування.

Ефективність прийняття управлінських рішень на етапі попередження та ліквідації надзвичайних ситуацій є гранично важливим параметром стосовно ходу та результатів виконання робіт за планом попередження та реагування на НС.

При цьому слід зауважити, що всі вимоги, які пред'являються до планування, нерозривно пов'язані одна з одною і невиконання хоча б однієї з цих вимог призведе до того, що заплановані заходи не будуть виконані.

ЛІТЕРАТУРА

1. Звіт про основні результати діяльності Державної служби України з надзвичайних ситуацій у 2021 році. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/17-civik-2018/zvit2021/zvit2021-dns.pdf>.
2. Кодекс цивільного захисту України. Кодекс цивільного захисту України від 02 жовтня 2012 року № 5403-VI, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>.
3. Методичні рекомендації щодо розроблення планів з питань цивільного захисту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.yu.mk.ua/uploads/files/2019/3/15/content/6642f23ece9933cd5ce4eaade39e5c41.pdf> (дата звернення 15.02.2022).
4. Новожилова М. В., Михайловська Ю. В. Розробка організаційно-технічного методу формування ресурсного забезпечення реагування на надзвичайні ситуації. Проблеми надзвичайних ситуацій. Харків, 2020. № 2(32). С. 56 -71.
5. Чуб І. А., Новожилова М. В., Михайловська Ю. В., Гудак Р. В. Розв'язання задачі покриття потреби в ресурсах при ліквідації надзвичайних ситуацій. Радіоелектроніка та інформатика. Харків, 2019. – 1(84). №1. С. 64 -70.